

NOSTĀJA

Apstiprināts LSA domes sēdē

29.08.2020.

Protokola nr. 2020/DP9

29.08.2020.

Rīgā

Nr. 2020/NP2

Par COVID-19 izraisītās krīzes ietekmi uz augstākās izglītības telpu

ORGANIZĀCIJA

Latvijas Studentu apvienība (turpmāk – LSA) pārstāv Latvijas studējošo intereses nacionālā un starptautiskā līmenī. Saskaņā ar Augstskolu likumu, apvienības biedri ir visu Latvijas augstskolu studējošo pašpārvaldes. LSA pauž demokrātiskā procedūrā formulētu, reprezentatīvu Latvijas studējošo viedokli.

SITUĀCIJA

2020. gada 12. martā tika pieņemts Ministru kabineta rīkojums Nr. 103 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” (turpmāk – rīkojums), kā 4.3.1. punkts paredzēja “*pārtraukt mācību procesa norisi klātienē visās izglītības iestādēs, visu veidu izglītības procesu klātienē formā ārpus izglītības iestādēm un nodrošināt mācības attālināti (..)*”¹. Līdz ar to tika pārtrauktas klātienē nodarbības gandrīz visās augstākās izglītības iestādēs (turpmāk – AII), ar izņēmumu Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā.

Attālinātajām nodarbībām strauji sākot aizstāt klātienē studiju formātu, AII nācās saskarties ar vairākiem izaicinājumiem, sākot ar mācību materiālu digitalizēšanu un beidzot ar pieejas laboratorijām un citām praktisko nodarbību telpām nodrošināšanu studējošajiem, kā to pierāda vairāku studentu anketēšanu rezultāti².

Līdz ar ierobežojumu stāšanos spēkā, strauji samazinājies nodarbināto studējošo skaits, kas, esošajos apstākļos, kad Latvijā ir viens no augstākajiem paralēli studijām nodarbināto studējošo īpatsvaram Eiropā³, nozīmē to, ka lielai daļai studējošo zūd galvenais ienākumu avots. Tas sarežģī gan dzīvošanas izmaksu segšanu, gan arī iespēju samaksāt par

¹ Ministru kabineta rīkojums Nr. 103 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu”

² Par attālinātām studijām Covid-19 krīzes laikā. Aptaujas rezultātu apkopojums. Pieejams: https://www.lsa.lv/wp-content/uploads/2020/04/Par-attalinatam-studijam-Covid-19-krizes-lai-ka.pdf?fbclid=IwAR3BEI4QmF-vr2wy9ul97DNVjFEDYcr7fAR_7AvUhZDw9gpkktvRvWxTbyI

³ Education at a Glance: OECD Indicators, Country note, Latvia, 2019. 3. lpp.

studijām. Līdz ar to šī gada maijā tika aizsākta akcija #GribuStudēt, kā ietvaros, studenti dalījās ar saviem stāstiem sociālajos medijos par to, kā COVID-19 ietekmējis viņu finansiālo situāciju un iespējas saņemt augstāko izglītību. Notika arī tiešsaistes konference ar Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvjiem, kurā tika sniegtas atbildes uz atsevišķiem studentu iepriekš iesūtītiem jautājumiem. 26. maijā, ievērojot visus tuvošanās ierobežojumus, norisinājās arī protests pie Izglītības un zinātnes ministrijas, kur tika izvietota arī vides instalācija.

NOSTĀJA

Ņemot vērā aprakstīto situāciju un no tās izrietošās pārmaiņas, kas ietekmēs studiju procesu arī nākotnē, LSA pauž savu viedokli vairākās jomās, kas tiešā vai netiešā veidā skar studējošos un studiju procesu.

Studiju process:

- Ir nepieciešams izstrādāt ietvaru, kas paredz to, ka klātienes studiju procesa papildināšana ar attālinātajām nodarbībām veicama noteiktā kārtībā, ievērojot studiju programmu specifiskās prasības;
- Ņemot vērā LSA veiktās anketēšanas rezultātus, attālinātā mācīšanās kā vienīgais kursu apguves veids neļauj pilnvērtīgi apgūt studiju vielu, tomēr, atrodot veidu, kā to optimāli kombinēt ar klātienes nodarbībām, būtu iespējams izveidot studentiem elastīgākus attālinātās klātienes studiju kursus, ko varētu realizēt arī nākotnē līdzīgu situāciju atkārtotās gadījumā.
- Nepieciešams pārvērtēt studiju kursu saturu un pielāgot to attālinātai apguvei, neradot pārslodzi studentam salīdzinājumā ar tāda paša satura apguvi klātienes nodarbībās. Tas attiecas uz izvērstu rakstisku atbilžu sagatavošanu diskusiju vietā, kā arī nepieciešamību studentiem pašiem meklēt papildu informāciju, kas būtu bijusi pieejama klātienes nodarbībās, bet nav pieejama digitālā formātā;
- Mācībspēkiem lūgt sagatavot alternatīvus pārbaudījumu veidus ierobežojumu gadījumā.

Studiju realizācija:

- AII nepieciešams nodrošināt studējošajam klusu, darbam piemērotu darba vidi, gadījumā, ja studējošam ir problēmas tādu atrast;
- Studijām nepieciešamie materiāli ir pēc iespējas lielākā mērā jāpadara pieejami tiešsaistē – pieejami visiem studējošajiem, tai skaitā arī studējošajiem ar invaliditāti, kuriem nepieciešami pielāgoti materiāli;
- AII ir jā rūpējas par distances ievērošanu starp studējošajiem praktisko un klātienes nodarbību laikā, sekojot līdzi aktuālajiem epidemioloģiskajiem norādījumiem;
- Ļoti svarīga ir studējošo iesaistes veicināšana attālinātā studiju procesa ietvaros. Gadījumā, ja studentam nav personīgā materiāltehniskā nodrošinājuma, sadarbībā ar

AII nepieciešams rast risinājumu studenta pilnvērtīgai iesaistei attālinātajā studiju procesā. Nepieciešams informēt studējošos gadījumā, ja nodarbības tiek ierakstītas;

- Nepieciešmas izstrādāt attālināto pārbaudījumu organizēšanas vadlīnijas un jāparedz tādi pārbaudījumu formāti, kuros AII būtu iespējams nodrošināt akadēmiskā godīguma principus, saglabājot un uzlabojot studiju procesa kvalitāti un mācīšanās rezultātu efektīvu sasniegšanu;
- Nodrošināt iespēju pilnvērtīgi apmeklēt konsultācijas klātienē pie pasniedzējiem, gadījumā, ja attālināto studiju dēļ, atsevišķi jautājumi, kas attiecas uz studiju kursa saturu nav saprotami;
- Savlaicīgi informēt studējošos par izmaiņām studiju procesa organizēšanā;
- COVID-19 ietekmē radušais papildu finansiālais slogs nav jānovirza uz studentiem, un papildu izdevumi nedrīkst ietekmēt studiju maksas.

Studiju pieejamība:

- Mācību procesam ir jābūt pietiekami elastīgam un diferencētam, lai studējošie, kuriem jāievēro pašizolācija vai karantīna vai ir inficēti ar COVID-19, varētu tajā pilnvērtīgi iesaistīties;
- AII ir jānodrošina materiāltehniskās bāzes nodrošinājums un studiju procesa pielāgotība studējošo individuālām vajadzībām gan klātienē, gan attālinātās mācību formās. Jāatceras, ka studējošie nāk no dažādām sociālajām grupām ar atšķirīgu materiālo un tehnisko nodrošinājumu;
- AII ir jāizvēlas izmantot tādu programmatūru un tiešsaistes rīkus, ko var ērti lietot ikviens datora lietotājs, tostarp studējošie ar īpašām vajadzībām;
- Studējošajiem, kas COVID-19 izraisītās krīzes dēļ piedzīvo finansiālas grūtības, AII jāpiedāvā iespēju mainīt studiju maksas samaksas termiņu, jāpiedāvā studiju maksu atlaides u.c. atvieglojumi;
- Ņemot vērā valstī un pasaulē noteiktos ceļošanas ierobežojumus, ārvalstu studējošajiem jānodrošina attālināts studiju process, līdz to ir iespējams pilnvērtīgi īstenot klātienē.

REZULTĀTS

Studējošajiem ir pieejams nepieciešamais materiāltehniskais nodrošinājums studiju programmas pilnvērtīgai apguvei. Praktiskās nodarbības klātienē tiek realizētas, ievērojot valstī noteiktos ierobežojumus un neapdraudot studentu veselību.

Prezidente

J. Širina